Technische vragen artikel 60 over de Programmabegroting 2027 en Meerjarenraming 2028-2030

Hieronder vindt u de antwoorden op de technische vragen over de programmabegroting en meerjarenraming. NB. Dit gaat om de vragen waarvan de fracties hebben aangegeven het antwoord vóór de begrotingsbehandeling nodig te hebben. De antwoorden op de vragen waarvan is aangegeven dat die op een later moment mogen komen, volgen zo spoedig mogelijk in een tweede zending.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
1.	Alg	CU	Er lijken langs meerdere wegen middelen bij elkaar gevonden/vrijgemaakt te zijn om de begroting sluitend te krijgen. Daarvan zijn de volgende zo in beeld als wijziging ten opzichte van de begroting 2026: ● De OZB-correctie per 2027 ● Lagere MJOP bijdrages irt afstoting Molen de Hoop. ● Uitstel van kapitaallasten en activering van tijdelijkse huisvesting KWC. ● Vrijval van reserves zonder concrete/geclaimde bestemming. Klopt bovenstaand lijstje. Zijn er nog andere middelen vrijgekomen? (Anders dan door beleidsaanpassing / versobering)	Nee, het lijstje klopt niet helemaal. De keuzes die het college in deze begroting aan de raad voorlegt, zijn samengevat op bladzijde 12 en 13: • Alleen noodzakelijke ontwikkelingen voorzien van een raming • Inzetten van het "*surplus*" van onze financiële reserves • Inzetten van een stelpost voor "onderuitputting van kapitaallasten" • Aanpassing van de systematiek van de ozb-heffing • Verlagen van het subsidieplafond. De vertraging van de realisatie van het KWC is geen bijsturingsmaatregel om de begroting sluitend te presenteren. Het MJOP ook niet, daarvoor geldt juist dat dit een extra beslag doet op de gemeentelijke begroting. Vooruitlopend op de besluitvorming hierover is in deze begroting een raming opgenomen van € 235.000 in 2027, oplopend naar € 506.000 vanaf 2028. Zonder afstoting van de molen zou dat bedrag hoger moeten worden.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
2.	alg	CU	Wat betekenen KWC, wegen, vastgoed, sportvoorzieningen en andere toekomstige investeringen voor de kapitaallasten ná 2030?	Na 2030 zullen de kapitaallasten naar verwachting vooral toenemen als gevolg van de investeringen in het KWC. Dit betreft een omvangrijke investering met een lange afschrijvingstermijn, waardoor de jaarlijkse afschrijvings- en rentelasten structureel hoger worden. Voor vastgoed wordt geen stijging van de kapitaallasten verwacht. Integendeel, door het afstoten van vastgoed en het aflopen van bestaande investeringen zullen de kapitaallasten naar verwachting eerder afnemen. Voor wegen en sportvoorzieningen wordt verwacht dat de kapitaallasten op een redelijk stabiel niveau blijven. Hierbij geldt dat bestaande investeringen geleidelijk worden afgeschreven en daarmee uit de kapitaallasten verdwijnen, terwijl tegelijkertijd nieuwe vervangingsinvesteringen worden gedaan. Per saldo leidt dit naar verwachting niet tot een sterke stijging of daling van de kapitaallasten. Voor de civieltechnische kunstwerken is er na 2030 wel een flinke stijging van de kapitaallasten te verwachten. Samengevat is het beeld dat de ontwikkeling van de kapitaallasten na 2030 met name wordt bepaald door de investeringen in het KWC, eventuele investeringen in het primair onderwijs en civieltechnische kunstwerken, terwijl de kapitaallasten voor vastgoed eerder afnemen en die voor wegen en sportvoorzieningen per saldo grotendeels op hetzelfde niveau blijven.
3.	4	CU	Wat is de reden dat u nu extra investeringen doet (zie vraag 8) maar al wel een meerjarige ombuigingsoperatie voor de komende jaren voorstelt? Is dat een realistische wijze van begroten? Is het maken van keuzes/ prioriteiten dan niet een meer voor de hand liggende keuze? *Mocht u deze vraag als een bestuurlijke vraag aanmerken dan zal deze vraag bij de behandeling van de begroting in de commissievergadering worden gesteld*	Dit merken we aan als bestuurlijke vraag.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
4.	4	PRO	Het raadsvoorstel kapitaallasten zit in de plus vanaf 2027 t/m 2030: waar ligt dit aan?	De fluctuatie in de kapitaallasten is het gevolg van een technische herberekening naar aanleiding van de herijking van de investerings- en vervangingsplanning. Hierbij is rekening gehouden met verschuivingen in de planning van investeringen en de bijbehorende rentetoerekening op basis van de gehanteerde rekenrente in de betreffende jaren. Daarnaast is gekeken naar de effecten van investeringen op de alternatieve financieringsbronnen binnen de betreffende thema's. Denk hierbij aan COA-vergoedingen voor investeringen in de noodopvang en de egalisatievoorziening voor investeringen in de riolering. De daling in 2030 is daarmee onderdeel van de technische doorrekening en hangt samen met de gewijzigde fasering van investeringen, de bijbehorende kapitaallasten en de dekking daarvan.
5.	4 en 99	PRO	Er wordt aangegeven dat wij de OZB verhogen omdat het Rijk dit van ons vraagt: kan inzichtelijk gemaakt worden op welke manier het Rijk ons dan dit jaar en komende jaren anders zou korten?	In de systematiek van het gemeentefonds wordt rekening gehouden met de belastingcapaciteit van gemeenten. Door de sterke stijging van de WOZ-waarden in Culemborg gaat het Rijk ervan uit dat de gemeente meer inkomsten uit de OZB kan genereren. Daardoor wordt de algemene uitkering uit het gemeentefonds verlaagd. Om die reden is het compensatie effect woz-ontwikkeling op algemene uitkering opgenomen in de begroting 2027. Het betreft een bedrag van € 696.000 in 2027 oplopend tot € 880.000 vanaf 2030.
6.	10	D66	De kapitaalslasten nemen toe in '28 en '29 en weer af in '30. Waar komt de daling vandaan?	De fluctuatie in de kapitaallasten is het gevolg van een technische herberekening naar aanleiding van de herijking van de investerings- en vervangingsplanning. Hierbij is rekening gehouden met verschuivingen in de planning van investeringen en de bijbehorende rentetoerekening op basis van de gehanteerde rekenrente in de betreffende jaren. Daarnaast is gekeken naar de effecten van investeringen op de alternatieve financieringsbronnen binnen de betreffende thema's. Denk hierbij aan COA-vergoedingen voor investeringen in de noodopvang en de egalisatievoorziening voor investeringen in de riolering. De daling in 2030 is daarmee onderdeel van de technische doorrekening en hangt samen met de gewijzigde fasering van investeringen, de bijbehorende kapitaallasten en de dekking daarvan.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
7.	11	CU	Voor de financiering fietsstraat heeft u €495.000,- uit het huidige wegenbeheerplan gehaald en budget aangevraagd bij de raad. Hoe hoog is het beschikbare budget voor het onderhoud van wegen op dit moment conform het vigerende beheerplan wegen?	Het beschikbare budget volgens het huidige beheerplan (2021 -2026) dat wordt ingezet voor rehabilitatie van wegen was gemiddeld € 400.000 per jaar. Deze budgetten zijn geheel toebedeeld aan projecten. In 2027 wordt een nieuw beheerplan aan u voorgelegd en kunnen nieuwe projecten worden opgestart.
8.	11	CU	U wilt de komende vier jaar jaarlijks rond €1.027.000 besteden aan de actualisatie van het beheerplan wegen. Kunt u deze uitgaven voor de komende vier jaar nader onderbouwen?	In deze begroting zijn aanvullende middelen opgenomen voor de actualisatie van het Beheerplan Wegen. Over de besteding van deze middelen informeren wij uw raad bij de aanbieding van het geactualiseerde Beheerplan Wegen, naar verwachting eind 2026 dan wel in het eerste kwartaal van 2027.
9.	12	CU	U creëert een nieuwe mogelijkheid om het surplus van reserves als structureel dekkingsmiddel in te zetten. Hoe ziet de begroting eruit zonder deze dekking? *Mocht u deze vraag als een bestuurlijke vraag aanmerken dan zal deze vraag bij de behandeling van de begroting in de commissievergadering worden gesteld*	Wij creëren deze mogelijkheid niet zelf. Sinds 1 januari 2024 biedt de financiële wet- en regelgeving gemeenten onder voorwaarden de mogelijkheid om het *"surplus"* van de algemene reserve in te zetten als structureel dekkingsmiddel. Ook binnen het provinciaal financieel toezicht is deze mogelijkheid opgenomen. Het Rijk en de provincie hebben deze regeling gecreëerd voor gemeenten met structurele financiële uitdagingen en een relatief goede vermogenspositie. Wij maken hiervan gebruik omdat onze financiële positie hiervoor ruimte biedt en aan de geldende voorwaarden wordt voldaan. Zonder deze inzet van € 1,2 miljoen zou het begrotingssaldo in 2027 € 1,2 miljoen lager zijn. Het structurele begrotingssaldo van € 4.000 positief zou daarmee uitkomen op circa € 1,2 miljoen negatief. De inzet van het "*surplus*" is daarmee een onderdeel van het pakket waarmee we voor 2027 tot structureel begrotingsevenwicht komen.
10.	12	D66	Waar wordt de vertraging voor het ver-nieuwbouwen van het KWC door veroorzaakt?	We zijn op hoofdlijnen begonnen en nu stapsgewijs naar een steeds concretere planning toe aan het werken. Zaken als aanbestedingsprocedures, het gemeentelijke proces en het doorrekenen van de financiële optimalisatie op de investering vragen om extra ruimte in deze planning.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
11.	12, 101 en 195	CvN	**Nieuwe uitgaven, inkomstenderving en financiële spelregel 7** a. Kunt u een overzicht geven van alle nieuwe uitgaven en alle inkomstenderving in de begroting 2027 en de najaarsrapportage 2026 die niet voortvloeien uit een wettelijke verplichting of een eerder genomen raadsbesluit? Wij denken daarbij onder meer aan het afschaffen van de hondenbelasting (€ 126.000 minder inkomsten) en de nieuwe traditie rond de jaarwisseling. b. Is bij deze posten de toets uit spelregel 7 ("onontkoombaar en onuitstelbaar") toegepast? Zo ja, waar in de begroting of de najaarsrapportage is die toets per post vastgelegd? c. Welke structurele dekking staat per post tegenover deze uitgaven of deze inkomstenderving?	a. De financiële effecten uit deze begroting bestaan voor het grootste deel uit onvermijdelijke ontwikkelingen. Een beperkt deel betreft nieuwe beleidskeuzes waarvoor het college in deze begroting een raming voorstelt. Naast de ramingen voor het afschaffen van de hondenbelasting en de nieuwe traditie voor de jaarwisseling die u al noemt zijn dat de ramingen voor buurtparticipatie rondom speeltuinen en het mobiliteitsfonds. Het is overigens niet altijd zwart-wit weer te geven of iets voortvloeit uit een wettelijke verplichting of niet. Als voorbeeld: er is geen wettelijke verplichting om een Mobiliteitsfonds op te richten, maar dat fonds kan wel bijdragen aan de wettelijke gemeentelijke taak om overlast, hinder of aantasting van milieu en leefomgeving door verkeer te beperken of voorkomen. b. Ja, de voorstellen zijn getoetst aan de financiële spelregels. De begroting bevat geen afzonderlijke toetsingsparagraaf waarin per ontwikkeling expliciet is vastgelegd hoe die spelregels zijn toegepast, de beoordeling heeft plaatsgevonden als onderdeel van de integrale afweging bij het opstellen van de programmabegroting. c. De begroting is het resultaat van een integrale financiële afweging. De nieuwe traditie voor de jaarwisseling, de buurtparticipatie rondom speeltuinen en de raming voor het Mobiliteitsfonds zijn overigens incidentele uitgaven, waar tegenover volgens de begrotingsregels geen structurele dekking hoeft te staan.

<table>
<tr><th>Nr</th><th>Pag</th><th>Fractie</th><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td>12.</td><td>12, 176 en 194</td><td>CvN</td><td>Structureel saldo en financiële spelregel 2
a. Kunt u het structurele begrotingssaldo voor 2027, 2028, 2029 en 2030 geven zonder de vrijval van reserves en zonder het effect van de vertraging van de nieuwbouw KWC en de activering van de tijdelijke huisvesting?
b. Welk bedrag aan structurele lasten wordt in 2027, 2028, 2029 en 2030 gedekt met incidentele middelen of reserve-inzet? Is bij het opstellen van de begroting getoetst aan spelregel 2 uit Bijlage 1, en waar is die toets vastgelegd?</td><td>a. Het structurele begrotingssaldo is gebaseerd op de in de begroting opgenomen baten en lasten, inclusief de toegestane structurele inzet van het “surplus” van de algemene reserve. Het overzicht vindt u op pagina 177. Wanneer wij de inzet van het “surplus” niet zouden meerekenen, de tijdelijke huisvesting van het KWC niet geactiveerd zou worden en het KWC niet vertraagd zou zijn geraakt, zou de situatie anders zijn:

<table>
<tr><th>(bedragen x € 1.000)</th><th>2027</th><th>2028</th><th>2029</th><th>2030</th></tr>
<tr><td>Totaal meerjarenperspectief</td><td>-231</td><td>-650</td><td>435</td><td>1.973</td></tr>
<tr><td>Saldo incidentele baten en lasten</td><td>235</td><td>43</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Structureel meerjarenperspectief</td><td>4</td><td>-607</td><td>435</td><td>1.973</td></tr>
<tr><td>Niet activeren tijdelijke huisvesting KWC (kapitaalslasten)</td><td>0</td><td>-862</td><td>-645</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Geen vertraging nieuwbouw KWC (kapitaalslasten)</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td><td>-2.222</td></tr>
<tr><td>Terugdraaien inzet 10% surplus</td><td>-1.211</td><td>0</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Structureel meerjarenperspectief zonder deze 3 maatregelen</td><td>-1.206</td><td>-1.469</td><td>-210</td><td>-249</td></tr>
</table>

b. Op pagina 177 van de begroting is zoals gezegd inzicht gegeven in de structurele baten en lasten en de incidentele baten en lasten. Bij het opstellen van de begroting is getoetst aan financiële spelregel 2: structurele uitgaven worden structureel gedekt door structurele inkomsten. Uit het overzicht blijkt dat de begroting in 2027, 2029 en 2032 structureel in evenwicht is: tegenover de structurele lasten staan structurele inkomsten. Ook de inzet van het “surplus” aan reserves geldt als structureel dekkingsmiddel (zie ook het antwoord op vraag 9).</td></tr>
<tr><td>13.</td><td>13</td><td>D66</td><td>“voorzichtigheid blijft nodig”; Er wordt in deze alinea geanticipeerd over een daling van uitgaven in de jeugdzorg. Deze uitgaven kunnen nogal fluctueren door slechts één of twee casussen. Is er een nadere onderbouwing te geven van deze te verwachten daling?</td><td>De verwachte daling van de uitgaven hangt samen met de interventies uit de Hervormingsagenda Jeugd. Die heeft als doel om jeugdhulp meer dichtbij en waar mogelijk voorliggend te organiseren en waarbij een sterk lokaal team hierin een toenemende rol speelt.
De effecten zijn al zichtbaar: het aantal jeugdigen met jeugdhulp neemt al enkele jaren af, en ook het aantal verwijzingen via de huisarts en de uitgaven daaraan zijn gedaald. Andere factoren (complexiteit, indexatie) zorgen in 2026 wel voor een toename van de uitgaven ten opzichte van 2025.</td></tr>
<tr><td>14.</td><td>14</td><td>D66</td><td>Er wordt een procesvoorstel aangekondigd voor de ombuigingsoperatie. Wanneer kan de raad dit procesvoorstel verwachten?</td><td>We gaan in de komende periode een procesvoorstel uitwerkingen, dat we in november hopen voor te leggen aan de auditcommissie.</td></tr>
</table>

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
15.	17	D66	Er wordt gesproken over 1000 nieuwe woningen in 20230, wat is daarvan de planning voor 2027-2028-2029 en 2030	Er wordt ingezet op minimaal 1000 nieuwe woningen tot 2030. De planning daarvan kunt u vinden bij de kerngegevens onder mutatie woningvoorraad op pagina 185.
16.	17	D66	Er wordt gesproken over 1000 woningen in 20230. Zijn deze 1000 woningen in 2030 dan gerealiseerd of is er sprake van eerste stap voor planvorming.	De cijfers geven de oplevering van de woningen aan.
17.	17 en 27	CvN	**Woningbouwprogrammering 2026 tot 2030** a. Hoeveel van de "minimaal 1000 nieuwe woningen" tot 2030 waren op 1 januari 2026 al opgenomen in de woningbouwprogrammering, en hoeveel zijn daarna toegevoegd? b. Kunt u per project het aantal woningen, de planfase, de verwachte oplevering per jaar en het aandeel sociale huur, middenhuur en betaalbare koop aangeven? c. Indicator 36 "nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen)" heeft een raming van 0,3 voor 2026 en 2027. Wat betekent deze raming in absolute aantallen woningen per jaar, en is de indicator juist ingevuld?	a. In de woondeal met de regio en de provincie is afgesproken dat er tot 2035 3.000 woningen worden gerealiseerd in Culemborg. Dat betekent grofweg 300 woningen per jaar. Deze 3.000 woningen maakte in 2026 al deel uit van de woningbouwprogrammering van Culemborg. b. Voor de woningbouwprojecten in Culemborg is het uitgangspunt in de Woonvisie een verdeling 30-40-30. Voor projecten die in het woningbouwprogramma staan is dat het uitgangspunt. Projecten die in uitvoering komen, zijn in de afgelopen periode langs de raad geweest, daar kunnen projectspecifieke afwijkingen in zitten. Voor de actuele stand van zaken per project verwijzen wij naar het MPG 2026 Deel II - Projecten & Activiteiten. Hierbij geldt dat aantallen woningen, woningcategorieën en opleveringsjaren voor een aantal projecten nog niet definitief zijn en gedurende het planproces kunnen wijzigen. c. 0,3 per 1000 betekent een planning van 300 woningen per jaar, conform de afspraken uit de regionale woondeal.
18.	20	PvdD	1.3 Mobiliteit. Wordt er in de begroting rekening gehouden met de uitvoering van de beloofde pilot “30 km/u op de Weidsteeg”?	Een beloofde pilot 30 km/u op de Weidsteeg is ons niet bekend. Transformatie naar 30 km/u is geen optie voor de Weidsteeg, omdat het profiel onvoldoende ruimte biedt voor een inrichting als 30 km/u weg. Hiervoor zijn in de begroting geen middelen opgenomen.
19.	21	D66	“We onderzoeken bij onderhoudswerkzaamheden waar verlaging van 50 km/u naar 30 km/u mogelijk en wenselijk is”. Waar kunnen we het beleidskader voor deze afweging terugvinden?	Dit is een toekomstige ontwikkeling waar nog invulling aan gegeven moet worden. Er wordt geen nieuw beleidskader opgesteld. De beoordeling vindt plaats aan de hand van de fysieke eisen (CROW-richtlijnen) aan een 30 km/u weg, de beschikbare ruimte en de beschikbare financiële middelen. Voor wegonderhoud waarvoor al een aanbesteding is geweest gaan de werkzaamheden door zoals ze gepland zijn.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
20.	21	PRO	De gemeente gaat bij wegaanpassingen onderzoek doen naar verlagen maximumsnelheid 50 naar 30 km/u. • Is dit voor de Weidsteeg ivm geplande werkzaamheden nog een optie? Waarom wel/niet? • Is hier niet provinciale subsidie voor mogelijk? • Welke locaties zouden in de komende jaren wellicht (verder) in aanmerking kunnen komen?	• Dit is geen optie voor de Weidsteeg omdat het profiel van de Weidsteeg onvoldoende ruimte biedt voor een inrichting als 30 km/u weg. • Voor bevordering van verkeersveiligheid is provinciale subsidie beschikbaar op basis van de Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030. Deze subsidiemogelijkheid is door Culemborg al volledig benut. Voor nieuwe aanvragen is geen budget voor het gemeentelijke deel beschikbaar • De wegaanpassingen die voortvloeien uit het wegenbeheerplan komen in aanmerking voor onderzoek.
21.	21	PvdD	Wordt de binnenstadregisseur voor 100% betaald door de gemeente? Hoeveel kost de persoon in 2027 en waar vind ik zijn/haar taakomschrijving en te behalen doelen voor 2027?	De binnenstadregisseur wordt voor 50% betaald door het Ondernemersfonds Culemborg en 50% door de gemeente Culemborg. In 2027 is voor de binnenstadregisseur € 22.500 begroot. De binnenstadregisseur heeft een belangrijke taak om het jaarplan van het Collectief Centrum Culemborg te monitoren en deels uit te voeren.
22.	23	CU	Er wordt bij de woonambitie gesteld dat regionaal op 2/3e betaalbare nieuwbouw en 30% sociale huur wordt gestuurd. Wordt hiermee de 30-40-30 regel voor Culemborg losgelaten?	Nee. De uitgangspunten uit de woonvisie blijven leidend voor Culemborg. Er is dus sprake van 30-40-30, dat eveneens 2/3e betaalbaar inhoudt.
23.	27	PRO	Er is geen doelstelling opgenomen voor verbeteren energielabels woningen (78% B of hoger nu). Hoe verhoudt dit zich tot het isolatieprogramma? Wat willen we bereiken?	Op dit moment ligt het aantal geregistreerde woningen met een minimaal energielabel B op 64,1%. In de praktijk zal dit percentage iets hoger liggen. Het doelpercentage 78% is al een stevige doelstelling waar we komende jaren met het isolatieprogramma hard aan. Het verhogen van dat doelpercentage nu is niet realistisch.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
24.	27	PvdD	Waarom blijft het percentage hernieuwbare elektriciteit in 2026 en 2027 gelijk (35%) en geen groei? *Mocht u deze vraag als een bestuurlijke vraag aanmerken dan zal deze vraag bij de behandeling van de begroting in de commissievergadering worden gesteld*	Uit de laatste bekende cijfers van RVO Regionale Klimaatmonitor blijkt dit percentage op 32,9% te liggen (cijfers 2024). De verwachting is dat de groei beperkt is in verband met dalende interesse in zonnepanelen. En omdat er geen grootschalige opwekprojecten binnen de gemeenten gepland staan voor komende jaren.
25.	29	CDA	Het programma prettig wonen heeft forse pieken in 2026 en 2027; daarna nemen voorziene bedragen in begroting fors af. Wat is daarvan de reden?	Voor Wonen en Bouwen wordt dit voornamelijk veroorzaakt door de grondexploitaties Lanxmeer en Jan van Riebeeck, waarbij uitgaven en opbrengsten per jaar sterk kunnen verschillen. Voor Energie- en Warmtetransitie zijn in 2025 en 2026 grote subsidies ontvangen. Voor 2027 is nog onzeker in welke mate subsidies beschikbaar komen. Zodra subsidies worden toegekend, informeren wij uw raad hierover in het eerstvolgende P&C-document.
26.	29	CDA	Idem dito voor uitgaven economie en ondernemersklimaat, wat is verklaring voor pieken in 2026 en 2027 en de afbouw daarna?	Binnen economie en ondernemersklimaat vallen de budgetten van de grondexploitatie Pavijen, uitgaven en inkomsten kunnen per jaar sterk verschillen.
27.	29	CU	In de tabel is een forse afname te zien voor ‘Wonen en bouwen’ in 2028 tov 2027 voor zowel baten als lasten. Wat veroorzaakt deze afname?	Voor Wonen en Bouwen wordt dit voornamelijk veroorzaakt door de grondexploitaties Lanxmeer en Jan van Riebeeck, waarbij uitgaven en opbrengsten per jaar sterk kunnen verschillen.
28.	29	D66	De baten van 1.2 energie- en warmte gaan naar 0. Welke eerdere baten in de jaren ervoor zijn nu weggevallen, zijn die nog ergens op te halen?	Voor Energie- en Warmtetransitie zijn in 2025 en 2026 grote subsidies ontvangen. Voor 2027 is nog onzeker in welke mate subsidies beschikbaar komen. Zodra subsidies worden toegekend, informeren wij uw raad hierover in het eerstvolgende P&C-document.
29.	30	CDA	actualisatie beheerplan wegen/civiele kunstwerken; 1,2 miljoen aan extra uitgaven vier jaar lang, wat is daarvan de onderbouwing?	In deze begroting zijn aanvullende middelen opgenomen voor de actualisatie van de beheerplannen Wegen en Civieltechnische Kunstwerken. Over de besteding van deze middelen informeren wij uw raad bij het aanbieden van de geactualiseerde beheerplannen, naar verwachting eind 2026 dan wel in het eerste kwartaal van 2027.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
30.	30	PvdD	Ombuigingen: in ons verkenningsgesprek had onze partij getipt dat er met minder frequent maaien financiële ruimte kan worden gecreëerd. Hoe zien we dit terug in deze begroting?	Deze ombuiging van € 15.000 per jaar hebben we in 2025 ingevoerd.
31.	30	PvdD	Openbare verlichting. In 2027 wordt er 1,282 miljoen euro gebudgetteerd voor een pilot. • Hoeveel van dat geld wordt er besteed aan diervriendelijke lichtoplossingen om verstoring van nachtdieren en insecten te beperken (denk aan Batlamp van Rijkswaterstaat)? • Wordt er budget gereserveerd voor maatregelen ter beperking van lichtvervuiling (lagere zuilen, afscherming om strooilicht te beperken)? Wordt er ook gekeken naar amberkleurige/ roodkleurige LED die bewezen minder verstorend zijn voor vleermuizen en andere dieren?	We werken volgens het beleidsplan 'Licht in de Openbare Ruimte Culemborg, wat vertaald is naar het beheerplan 2027- 2032 Openbare Verlichting dat binnenkort wordt vastgesteld door het college. • Culemborg investeert in minder licht. Dit is altijd beter tegen lichtvervuiling en lichthinder voor mens en dier. Dus alleen verlichten waar en wanneer het nodig is, dus minimale verlichting die opgeschakeld wordt als het nodig is. De ervaringen van andere gemeenten gaan we met pilots testen, monitoren en verder uitrollen. Dit alles met verkeers- en sociale veiligheid in het achterhoofd. • Sinds led-verlichting toegepast wordt in de openbare ruimte zijn er ontwikkelingen in kleuren. Tot op heden blijkt telkens dat deze kleuren geen of minder invloed hebben op de fauna. We blijven de onderzoeken daarom volgen.

32.	31	PRO	We hebben negatieve signalen ontvangen rondom veiligheid en toegankelijkheid van de parkeergarage in Borg en Buiten.
			• Wordt dit herkend?
			• Waar ligt dit aan?
			• Zijn deze zaken zo nodig opgelost voor overdracht parkeergarage aan gemeente?
			• En hoe zit het met de OZB-inkomsten van deze parkeergarage:
			  ○ per wanneer gaan deze in,
			  ○ wie betaalt deze en
			  ○ zijn de inkomsten meegenomen in de (meerjaren)begroting?
				• Het college is ermee bekend dat de verlichting bij het parkeerdek in Borg en Buiten nog niet werkt, en er zijn nog wat andere technische opleverpunten.
				• Totdat alles volledig functioneert is het parkeerterrein (inclusief dek) nog niet geopend.
				• De parkeergarage blijft in eerste instantie in beheer bij de CV Parijsch, en bij de overdracht moeten eventuele opleverpunten zijn opgelost.
				• De OZB:
				  ○ wordt voor het eerst opgelegd op 1 januari volgend op het moment dat de bouw is gestart.
				  ○ De ozb van niet-woningen wordt opgelegd aan de eigenaar en de gebruiker.
				  ○ De opbrengsten worden naar aanleiding van de BSR-rapportage in de gemeentelijke begroting verwerkt.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
33.	34	PvdD	Investeren in circulariteit. Waar gaat het geld naartoe, hoeveel en hoe?	Het investeren in circulariteit heeft de betekenis dat we inzetten op het thema circulariteit. Wat we gaan doen, is concreter geformuleerd bij de doelstelling voor circulariteit. De budgetten voor deze inspanningen zijn als volgt: - Het benodigd budget voor circulaire sloop Gispen is nog niet bekend. Dit hangt af van de materialen-inventarisatie. - De Avri is continu bezig om meer afval om te zetten in grondstoffen. Het Grondstoffenplan en de plannen voor een circulair ambachtscentrum kunnen dit versnellen. Avri maakt bij deze plannen altijd de afweging tussen kosten, milieu en service. De kosten voor huishoudelijk afval komen ten laste van de afvalstoffenheffing. - Het opstellen van een concreet normenkader circulariteit voor ruimtelijke plannen gebeurt binnen bestaande capaciteit. -
34.	35	PvdD	Verzorgt de parkmanager ook de vergroening van bedrijventerreinen zoals genoemd (pag. 35) in de begroting?	De gemeente verzorgt de vergroening van Paijven, en de parkmanager is daar actief bij betrokken. De parkmanager draagt bij aan het plan voor de openbare ruimte en stimuleert ondernemers om hun eigen kavels te vergroenen. De uitvoering van de aanplant vindt deels door de gemeente en deels door een externe partij plaats, mede met financiering vanuit de regiodeal. Het beheer en onderhoud van het gemeentelijk groen ligt bij de gemeente.
35.	36	CDA	Op welke manier is voorzien in een gemeentelijke bijdrage voor de huisvesting van Stichting Samen Verder? Is deze al begroot in deze meerjarenraming?	Er is geen budget begroot in de gemeentebegroting.
36.	36	CDA	Op welke manier is in begroting voorzien in het niet realiseren van voorgenomen besparing op kosten van die kinderboerij vanaf 2027?	De raad heeft met het vaststellen van de voorjaarsrapportage 2026 besloten dat de ombuiging voor 2027 niet gerealiseerd kan worden. Dat is verwerkt in het financieel perspectief van deze begroting. In dat perspectief staat de ombuiging vanaf 2028 wel opgenomen.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
37.	36	PvdD	Kinderboerderij: voor dierenwelzijn is een keurmerk Diervriendelijke Kinderboerderij nodig om ook fok en slacht uit te sluiten. (Het huidige keurmerk staat fok en slacht toe) Welke mogelijkheden zijn er om het keurmerk te verplichten in de onderhandelingen? Dit is in principe kostenneutraal.	Dit onderwerp is al eerder in de raad besproken. Toen is besloten te blijven bij het huidige keurmerk Kwaliteitsbewijs van vSKBN (Vereniging van Stads- en Kinderboerderijen Nederland).
38.	38	CDA	Op welke manier voorzien wij tijdig in voorzieningen vanwege noodzakelijke uitbreiding capaciteit voetbalsport in Culemborg West?	We zijn in gesprek met de drie voetbalverenigingen over de ontwikkelingen binnen de betreffende verenigingen en de voetbalsport. Daarbij betrekken we ook de KNVB. We hebben een eerste onderzoek laten verrichten naar de beschikbare en benodigde voetbalcapaciteit op korte termijn en de langere termijn (2040).
39.	38	CU	• Wat betekent de zin ”in combinatie met aangepaste huurtarieven". • Kunt u dit in geld uitdrukken? • En aangeven of dit valt onder de ombuiging verhogen buitensport tarieven?	In deze coalitieperiode investeren we in de toekomstbestendigheid van de buitensportaccommodaties (met als reikwijdte een planperiode van 2026-2040), waardoor verenigingen kunnen blijven beschikken over goede voorzieningen. Tegelijkertijd vragen we van de gebruikers een redelijke bijdrage via hogere huurtarieven. Daarbij zetten we in op ondersteuning van de verenigingen onder meer om hun exploitatie te kunnen versterken (om te voorkomen dat de financiële lasten voor verenigingen onevenredig toenemen). Zo ontstaat een samenhangende aanpak waarbij investeringen, gebruikersbijdragen en verenigingsondersteuning elkaar versterken en bijdragen aan een duurzame sport in Culemborg.
40.	39	CU	We vernieuwen de Cultuurvisie. Gaat dat budgettair neutraal? Zo nee, welk extra budget is daarmee gemoeid?	De Cultuurvisie 2027-2030 wordt in Q1 2027 aangeboden aan de raad met daaronder een meerjarig financieel kader. Een eventueel extra budget wordt daarin toegelicht en als voorstel voorgelegd via de voorjaarsrapportage.
41.	40	PvdD	Circulaire makers, wat wordt daarmee bedoeld?	Onder circulaire makers verstaan we ontwerpers, kunstenaars en andere creatieve vakmensen die werkplaatsen, kennis en materialen delen. Zoals: HAAKS, Cultuurfabriek De Gelderland en de Coöperatie van Makers.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
42.	43	PvdD	Wordt digitale weerbaarheid ook versterkt door Microsoft uit te faseren?	Het eigenlijke probleem is niet de leverancier zelf. Het probleem is dat we er sterk van afhankelijk zijn (vendor lock-in) en daardoor weinig regie hebben over onze eigen digitale infrastructuur. Die afhankelijkheid van Amerikaanse techbedrijven brengt reële risico's mee. Denk aan geopolitieke instabiliteit, aan sancties die de toegang tot essentiële diensten kunnen blokkeren en aan beperkt zicht op waar onze data staan en hoe AI-modellen werken. Het kabinet erkent deze kwetsbaarheid en werkt aan beleid om strategische afhankelijkheden te verkleinen. Uitfaseren zou ons overigens niet direct weerbaarder maken. Zonder een solide alternatieve architectuur ontstaan juist nieuwe risico's. Wij bouwen aan weerbaarheid door consequent te kiezen voor open standaarden en open source. Daarnaast eisen we bij elke aanbesteding of cloudkeuze vooraf een exitstrategie, en houden we zelf de regie over data, systemen en architectuur.
43.	44	PvdD	2.1 Bij herplant na bomenkap: • hoe wordt herplant door de gemeente en compensatie naar boomkroonvolume meegenomen in de begroting? • En hoe wordt herplant bij intensief gebruikte plaatsen (zoals de beoogde kap van bomen het KWC waar 1200 leerlingen dagelijks komen) gecompenseerd naar vernietigde boomkroonvolume, ter voorkoming te moeten wachten tot de bomen vergelijkbare gezondheidseffecten geeft en vergelijkbare ecologische waarde vervult, meegenomen in de begroting?	• De financiele gevolgen van de natuurherstelverordening zijn niet in te schatten en daarom niet meegenomen in de begroting. In het Bomenherstelplan worden de effecten en haalbaarheid inzichtelijk gemaakt. • Volwassen bomen vertegenwoordigen een waarde die niet direct kan worden vervangen door nieuwe aanplant. Daarom zet de gemeente primair in op behoud van gezonde en waardevolle bomen. Wanneer kap onvermijdelijk is vanwege ziekte, veiligheid of ruimtelijke ontwikkelingen, wordt gekeken naar compensatie op basis van groenwaarde en niet alleen het aantal bomen. Zo blijft de kwaliteit van het stedelijk groen op de lange termijn behouden.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
44.	44	PvdD	Natuurherstel Verordening: geen netto groen verlies vanaf 2024. Vraag: • Hoe wordt dit meegenomen in de begroting? • Is er een nulmeting begroot en een actieplan of vergroeningsprogramma in de maak? • Wordt er een deel gereserveerd voor het verplaatsen van bomen i.p.v. kap?	• De financiele gevolgen van de natuurherstel verordening zijn niet in te schatten en daarom niet meegenomen in de begroting. In het Bomenherstelplan worden de effecten en haalbaarheid inzichtelijk gemaakt. • Het groenbeheerplan geeft aan dat budget vrijgemaakt moet worden om groen te kunnen vervangen dat afgeschreven is. Specifiek voor bomen is daarom een Bomenherstelplan in de maak waarin gekeken wordt naar leeftijd, conditie en groeiplaats van onze bomen. Het vervangen draagt bij aan het duurzaam in stand houden van ons areaal. • Nee, er is geen apart budget voor verplanten van bomen. Als een boom gekapt moet worden omwille van de locatie terwijl de boom nog in goede conditie is, wordt per boom beoordeeld op verplaatsen kan en of dit financieel haalbaar is.
45.	47	PvdD	Actualisatie beheerplan groen: ecologisch beheer valt of staat bij de uitvoering: • wat voor budget is er voor de instructie/onderwijs van de uitvoerder? • Is bijvoorbeeld werken volgens de Kleurkeur van Vlinderstichting meegenomen in de begroting?	• Instructie en voorlichting wordt betaald uit het opleidingsbudget. Daarnaast worden uitvoerende medewerkers door groenbeheerders geïnstrueerd aan de hand van ons ecologisch Werkprotocol. • Ja, vanuit ditzelfde budget zijn medewerkers gecertificeerd met Kleurkeur Groen en Blauw van de Vlinderstichting evenals Natuurbescherming binnen de Omgevingswet niveau 1, 2 en 3.
46.	50	CDA	Op kunst en cultuur wordt minder uitgegeven, waar zit deze bezuiniging, wat gaan onze inwoners hiervan merken?	Bij de ombuigingen 2024 is besloten tot een gefaseerde afbouw van een aantal subsidies voor kunst en cultuur waaronder bijvoorbeeld de Kunstroute, Kunst en cultuureducatie KEC. De kunst en cultuursector in Culemborg zal het activiteitenaanbod in lijn moeten brengen met de beschikbare middelen. In 2025 en 2026 waren er incidentele middelen beschikbaar gesteld voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel vanuit de septembercirculaire 2024. Deze middelen zijn er niet meer per 2027.
47.	50	CDA	Sportbaten zijn vanaf 2027 fors (200K) minder, waar zit dat in?	In 2026 is een incidentele bijdrage ontvangen vanuit de Specifieke Uitkering Sport (Sport-SPUK). Deze middelen zijn niet opgenomen in de begroting vanaf 2027.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
48.	50	CDA	Cultuurbaten, waarom vallen deze totaal weg op termijn? *Mocht u deze vraag als een bestuurlijke vraag aanmerken dan zal deze vraag bij de behandeling van de begroting in de commissievergadering worden gesteld*	Het meerjarige programma Cultuureducatie met Kwaliteit zit tot en met 2028 in de begroting. Dit is een programma waarvoor landelijk middelen beschikbaar zijn gesteld maar waarvan voortzetting na 2028 nog niet bekend is en dus niet geraamd kan worden.
49.	50	CDA	Erfgoed: op welke wijze is er in begroting rekening gehouden met mogelijke aanstelling van stadsbeiaardier zoals hiervoor een plan is ingediend?	In de begroting is geen rekening gehouden met een mogelijke aanstelling van een stadsbeiaardier. Er is geen opdracht of budget beschikbaar om de mogelijkheden voor een aanstelling uit te werken.
50.	50	CU	Ten opzichte van 2026 laten Klimaatadaptatie en sport een forse afname zien in de begrote lasten. Wat veroorzaakt deze afnames?	Voor sport zijn in de begroting 2026 incidentele kosten opgenomen voor de aanpak van de corrosieproblematiek van het zwembad en voor onderhoud van sportvelden opgenomen. Daarnaast is er in 2026 rekening gehouden met een incidentele bijdrage aan Fairplay en een bijdrage voor geluidshinder van padelbanen. Binnen het thema klimaatadaptatie wordt de subsidie voor de uitvoeringsmiddelen Klimaat (CDOKE) verantwoord. In het jaar 2026 zijn ook nog de restanten uit voorgaande jaren verwerkt, waardoor dit bedrag hoger is dan in 2027.
51.	50	PRO	• Is er de komende jaren sprake van een bezuiniging op de middelen voor openbare orde en veiligheid? • Zo ja, waar zit dit in? • Zo niet, hoe moeten wij deze tabel lezen? • In hoeverre wordt er rekening gehouden met toename aan kosten en inzet bijv. voor digitale weerbaarheid, langdurige (ICT-)verstoringen en inzet in sociale samenhang in buurten en wijken in geval van calamiteiten en crisis? • Hoe concreet is het weerbaarheidsprogramma uitgewerkt en sluit dit aan bij de begroting?	• Het totaalbedrag van paragraaf 2.6 en 2.7 wisselt licht door o.a. een afname in het budget voor de jaarwisseling. Hier is voor de komende jaren budget voor vrijgemaakt. Daarnaast is er voor het JIC altijd incidenteel budget vrijgemaakt, maar vanaf 2028 is hiervoor (voorlopig) geen budget. • Weerbaarheidsprogramma: Het programma bevindt zich nog in ontwikkeling. De gemeente focust zich in 2027 op het organiseren, verbinden en faciliteren van een lokaal netwerk van partners, inwoners en organisaties. De concrete uitwerking volgt de komende jaren, mede op basis van landelijke ontwikkelingen, pilots met bijvoorbeeld noodsteunpunten en regionale afspraken.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
52.	50	PvdD	De kosten voor klimaatadaptatie in 2027 vallen veel lager dan in 2026: van 2311 naar 1597 duizend omlaag. Waardoor is dit?	Binnen het thema klimaatadaptatie wordt de subsidie voor de uitvoeringsmiddelen Klimaat (CDOKE) verantwoord. In het jaar 2026 zijn ook nog de restanten uit voorgaande jaren verwerkt, waardoor dit bedrag hoger is dan in 2027.
53.	50	PvdD	Het beschikbare budget voor klimaatadaptatie van 2026 is 2,3 miljoen, in 2027 1,597 miljoen. Verschil van 800.000 euro. Vanwaar dit verschil? En waar worden deze bedragen concreet voor gebruikt, naast voor menskracht?	Het verschil komt door de subsidie voor de uitvoeringsmiddelen klimaat (CDOKE). Bij de beantwoording van vraag 60 kunt u vinden waar deze middelen voor worden gebruikt.
54.	51	CDA	Vervangingsinvesteringen buitensport, • met welke vervanginsinvesteringen wordt in de begroting nu rekening gehouden? • Zijn dat enkel de vervanging van de korfbalvelden, of ook vervanging baan skeelervereniging en uitbreiding Focus?	In het vervangingsinvesteringsplan sport zijn de (vervangingen van) buitensportvoorzieningen opgenomen over de planperiode 2026-2040. Dus inclusief de korfbalvelden en de skeelerbaan maar exclusief een 'uitbreiding Focus07'. Bij de raming in deze begroting is rekening gehouden met vervanging van alle voorzieningen, tenzij daar eerdere besluiten over zijn genomen. Eind 2026 of begin 2027 leggen wij u het voorstel voor het plan ter vaststelling voor.
55.	51	CDA	• Actualisatie beheerplan groen 270K extra, wat is hiervoor de onderbouwing? • Wat is het hieronder liggende beheerplan?	• Deze middelen zijn noodzakelijk om de groei van het areaal openbaar groen, de toenemende beheerinspanning als gevolg van klimaatverandering, de wettelijke zorgplicht voor bomen en openbare veiligheid en de gewenste kwaliteit van de openbare ruimte te kunnen waarborgen. • Groenbeheerplan 2027- 2030.
56.	51	CDA	inzet beschikbare middelen meicirculaire CDOKE, worden deze middelen nu volledig ingezet voor thema energie en netcongestie?	Ja, deze middelen worden op dit moment nagenoeg volledig voor de energietransitie ingezet. Het betreft hier veelal personele kosten, maar bijvoorbeeld ook de inzet van Vrijstad Energie en de energiekant van de ontwikkeling van het Stationskwartier.
57.	52	CDA	Bewonersparticipatie speeltuinen 50K p jr gedurende 3 jr; wordt dit bedrag ingezet voor het proces of daadwerkelijke toestellen?	Dit bedrag zal ingezet worden om het proces rondom bewonersparticipatie te organiseren. Er komt veel kijken bij het oprichten van speeltuinverenigingen of stichtingen. Met deze inzet willen we bewerkstelligen dat vrijwilligers taken zoals onderhoud en organisatie overnemen. Hierdoor blijven de exploitatiekosten en gemeentelijke bijdragen beheersbaar. Als een vereniging een speeltuin overneemt, is het belangrijk dat de speeltoestellen van goede kwaliteit zijn. Op dit moment is er nog geen plan hoe dit geld exact wordt ingezet/verdeeld.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
58.	52	CU	Kunt u een realistische onderbouwing op basis van indicatoren geven waarom een uitbreiding van 3fte met Realisatie en beheer gewenst is?	We hebben voor de hele gemeente een nieuw beheerplan laten opstellen met een doorrekking voor de benodigde inzet, op basis van beleidskaders en het huidige arealen. Daaruit is gebleken dat op groenonderhoud 3 FTE extra nodig zijn om de groei van het areaal, de toenemende beheerinspanning als gevolg van klimaatverandering, de wettelijke zorgplicht voor bomen en de gewenste kwaliteit van de openbare ruimte te kunnen waarborgen. De areaaluitbreiding heeft vooral te maken met de uitbreiding van het grondgebied van de gemeente met Parijsch (in 2026 24.000m2 groen en 120 stuks bomen erbij), maar ook met het feit dat we werken aan vergroening en verbetering van de biodiversiteit. Het onderhoud aan onze talloze fruitbomen (ruim 2800stuks) en knotwilgen (ruim 4000 stuks) vraagt ook om extra formatie. Een andere ontwikkeling die speelt is dat het voor Werkzaak niet meer mogelijk geschikte kandidaten te leveren aan de buitendienst bij het uitstromen van huidige medewerkers van Werkzaak. Dat betekent dat we die medewerkers moeten vervangen door reguliere (en dus duurdere) formatie.
59.	52	PRO	• Is of wordt bij de invulling van het beschikbare budget van 3 × € 50.000 voor speelplekken onderzocht welke uitvoerings/organisatiemodellen het meeste maatschappelijke effect opleveren? • Worden hierbij voorbeelden uit andere gemeenten, zoals Stichting Tiel Speelt, betrokken bij de afweging? • En op welke criteria wordt de effectiviteit van de besteding beoordeeld?	• Er is bij andere gemeente al veel ervaring opgedaan met speeltuinorganisaties/verenigingen en stichtingen. Vooralsnog lijkt het het meest voor de hand liggen om daar geen onderzoek naar te doen, maar uit te gaan van de *best practices* die al bekend zijn. • Ja • Voor de gemeente is het belangrijk dat er maatschappelijke meerwaarde is om een speeltuin over te dragen. Deze meerwaarde wordt onder ander bepaalt door het gebruik, bijdrage aan sociale cohesie, verbeteren van veiligheid, financiële efficiëntie en duurzaamheid.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
60.	53	PvdD	CDOKE subsidie € 968 duizend bedoeld voor klimaat en energiebeleid, • hoeveel gaat naar echte maatregelen en hoeveel naar salarissen van ambtenaren en inhuurkrachten? • Volgens rvo.nl mag het worden besteed aan groene daken, gebeurt dit ook in Culemborg? • Zo ja, voor welk deel van het subsidiebedrag? • Zo nee, waarom niet?	Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (CDOKE) is primair bedoeld voor de inzet van personen, zoals de naam van de subsidie eigenlijk ook al zegt. De voorwaarden waar wij als gemeente aan gehouden zijn: (zie ook de website van de rijksoverheid) • 90% (salarissen, ingeleend personeel, technisch- of beleidsonderzoek) • 10% overige kosten voor klimaat en energiebeleid. Zie ook het antwoord op vraag 56. Sinds dit jaar is de bestedingsruimte wat ruimer geworden omdat de CDOKE middelen via de algemene uitkering worden uitgekeerd aan gemeenten. We werken nu aan het Energieprogramma. De CDOKE middelen zijn daarvoor het financiële kader waaruit we werken. Sinds dit voorjaar heeft gemeente Culemborg een subsidieregeling voor groenblauwe daken. Hiervoor is maximaal € 25.000 per jaar beschikbaar voor de duur van vier jaar. Deze gelden komen uit de Water- en Rioleringsgelden.
61.	57	PvdD	Wat wordt bedoeld met ‘normaliseren’?	Wij hanteren onderstaande definitie voor normaliseren zoals verwoord in de visie Sociaal Domein: • ***Normaliseren van beleving van problemen***. In het leven zijn er zware gebeurtenissen en tegenslagen. Dat hoort erbij. Niet alles vergt hulpverlening. • ***Normaliseren van het antwoord op hulpvragen***. In eerste instantie zijn inwoners, hun netwerk en de samenleving aan zet. Daarna is hulpverlening pas in beeld. • ***Normaliseren van variatie***. We zijn terughoudend met labels plakken. We willen een samenleving (ook in het onderwijs) die een zekere mate van variatie aankan. • ***Normaliseren = als eerste stap collectieve hulpverlening***. Bij meer voorkomende (lichte) hulpvragen bieden we in eerste instantie collectieve ondersteuning aan. • ***Normaliseren = tijdig afschalen in zwaarte en duur***. Bekijken waar afschalen mogelijk en zelfs nuttig is en niet oneindig blijven hulpverlenen.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
62.	58	PRO	• Is de voortzetting van de JIM-aanpak vanaf 2028 afhankelijk van Rijksmiddelen? • Welk budget is voor JIM opgenomen in de jaren 2027–2030? • En uit welke middelen wordt dit gedekt?	De JIM-aanpak wordt momenteel bekostigd uit de incidentele zogenoemde Van Ark-middelen, die door het Rijk beschikbaar zijn gesteld voor interventies binnen de Hervormingsagenda Jeugd. Deze Van Ark-middelen (€ 672.000, waarvan € 10.000 voor JIM) zijn beschikbaar tot en met 2027. Voor alle interventies die vanuit deze middelen worden gefinancierd, geldt dat in 2027 een afweging moet worden gemaakt of en hoe deze structureel kunnen worden voortgezet. Daarbij wordt onder andere gekeken naar de behaalde resultaten, de gerealiseerde besparingen en de mate waarin de inzet bijdraagt aan het verminderen van de kosten voor specialistische jeugdhulp. De voortzetting van de JIM-aanpak vanaf 2028 is daarmee op dit moment nog niet structureel geborgd.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
63.	58-59 en 68	PRO	Het jongerenwerk van Elk Welzijn op onze middelbare scholen is dit jaar gehalveerd. Middelen zijn weggevallen. Terwijl wel meerwaarde. • Wat gebeurt er om deze uren wellicht weer uit te breiden? • Is het budget van het Rijk voor 2026 en 2027 niet toereikend? • Zijn er AZWA-middelen denkbaar hiervoor?	• Het jongerenwerk op school wordt momenteel bekostigd vanuit de incidentele Van Ark-middelen. Voor deze inzet is dekking beschikbaar tot en met 2027. Net als voor andere interventies die uit deze middelen worden gefinancierd, moet in 2027 worden bezien of en hoe deze inzet structureel kan worden geborgd. Tegen die achtergrond ligt een uitbreiding van het aantal uren jongerenwerk op school op dit moment niet voor de hand. Wel hebben scholen de mogelijkheid om via het regionale programma Van School naar Duurzaam Werk een aanvraag in te dienen voor een beperkte uitbreiding van de inzet van jongerenwerk op school. Beide VO-scholen en Elk Welzijn zijn hierover recent geïnformeerd. Daarmee bestaat er op korte termijn wel een mogelijkheid om de inzet beperkt uit te breiden, mits hiervoor een aanvraag wordt gedaan en middelen beschikbaar zijn. • Gemeenten ontvangen van het Rijk geen specifieke geoormerkte middelen voor jongerenwerk. Jongerenwerk is een lokale welzijnsvoorziening die valt onder de verantwoordelijkheid van gemeenten en waarvoor gemeenten binnen hun eigen begroting en beleidskaders keuzes maken. De omvang en inzet van jongerenwerk zijn daarmee afhankelijk van lokale behoeften en gemeentelijke prioriteiten. Hierdoor is het aan de gemeenteraad en het college om te bepalen welke middelen voor jongerenwerk beschikbaar worden gesteld. • Nee, dat ligt inhoudelijk niet voor de hand. De AZWA-middelen zijn bedoeld voor het organiseren van preventie, signalering en samenwerking tussen zorg, welzijn en publieke gezondheid. Structureel jongerenwerk op school is een reguliere welzijnsvoorziening en valt daarom niet onder de kern van de AZWA-basisfunctionaliteiten, al kan jongerenwerk wel een belangrijke partner zijn binnen preventieve aanpakken.
64.	61	PvdD	Hitteplan: inwoners worden voorbereid, maar maakt het faciliteren van koele plekken in de openbare ruimtes waar veel mensen samenkomen onderdeel uit van het hitteplan?	Het nieuwe lokale hitteplan is momenteel in ontwikkeling. Daarbij worden onder andere de evaluatie van het vorige hitteplan en de mogelijke inzet van maatregelen zoals koele ontmoetings- of opvanglocaties meegenomen. Over de concrete invulling zijn op dit moment nog geen keuzes gemaakt.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
65.	62	PvdD	Lokale Inclusie Agenda (LIA): met de toenemende intolerantie richting de LGBTH gemeenschap is het belangrijk om extra aandacht aan deze groep te besteden. Is er met de begroting rekening gehouden met aandacht voor deze specifieke groep?	De Lokale Inclusie Agenda wordt in het eerste kwartaal van 2027 aangeboden aan de raad met daaronder een meerjarig financieel kader. Een eventueel extra budget wordt daarin toegelicht en als voorstel voorgelegd via de voorjaarsrapportage.
66.	65	CU	Woningaanpassingen worden steeds minder verstrekt. De gemeente loopt hierin voorop. Wat heeft dit voor gevolgen voor het zelfstandig kunnen blijven wonen in de eigen woning?	Uit onze ervaring blijkt dat steeds meer woningen zodanig gebouwd worden dat ze geschikt zijn om er lang zelfstandig in te kunnen wonen. Sinds 2012 stuurt de gemeente op toegankelijkheid bij nieuwbouwwoningen. Dat betekent dat veel meergezinswoningen en eengezinswoningen zijn/worden gerealiseerd onder de norm van rolstoel-toegankelijkheid en rollator-doorgankelijkheid. Veel gebruikelijke Wmo-aanpassingsaanvragen zijn hier al in verwerkt en worden dus later niet meer aangevraagd.
67.	68	CDA	Wat wordt verstaan onder een adaptief integraal huisvestingsplan onderwijs?	Een meerjarig plan waarin de koers en investeringsopgaven voor onderwijshuisvesting zijn vastgelegd, met ruimte om per locatie de meest passende oplossing te kiezen en deze aan te passen aan ontwikkelingen in leerlingenaantallen, capaciteit en financiële mogelijkheden. Dat kan variëren van beter benutten en renovatie tot flexibele en modulaire huisvesting of (ver)nieuwbouw.
68.	68	PvdD	Duurzaamheid en vergroening van onderwijshuisvesting worden meegenomen binnen de mogelijkheden, wat betekent dit: wordt het onderdeel van het PvE? Of dat het alleen gebeurt wanneer er extra geld voor beschikbaar wordt gemaakt?	Duurzaamheid en vergroening worden per huisvestingsproject meegenomen in de afweging en waar passend vertaald in het PvE. Uitgangspunt is dat maatregelen passen binnen de financiële kaders.
69.	74	CDA	Wat verklaart de grote stijging in zowel lasten als baten onder 3.4 ‘samen leven en ondersteunen’?	Dit heeft te maken met de tijdelijke opvang aan de Bellweg. Deze zal in 2027 opengaan waardoor de kapitaallasten van de investeringen in 2028 in de begroting worden meegenomen. De kosten van de tijdelijke opvang worden volledig door het ministerie vergoed, waardoor de inkomsten in 2028 ook sterk toenemen.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
70.	74	PvdD	3.5 Rondkomen: minder armoede: door stijgende dierenartskosten kunnen veel baasjes de huisdierzorg niet meer betalen. Dit is nadelig voor de huisdieren die daardoor niet de zorg kunnen krijgen die ze nodig hebben. Is er binnen het budget voor armoedebestrijding aandacht voor deze groep?	Binnen het huidige armoedebeleid van de gemeente Culemborg is geen specifieke regeling of budget opgenomen voor dierenartskosten. Deze kosten worden volgens vaste rechtspraak in beginsel beschouwd als algemene kosten van het bestaan en komen daarom doorgaans niet in aanmerking voor bijzondere bijstand. Er is in de begroting 2027 geen afzonderlijk budget opgenomen voor ondersteuning bij dierenartskosten.
71.	74	PvdD	Programma iedereen doet mee: ruim 1 miljoen onttrekking reserves nodig omdat de onderwijsbaten teruglopen met dat bedrag. In 2026 juist een vergelijkbare storting in de reserves. Zijn deze twee met elkaar verbonden?	De onderwijsbaten betreffen incidentele middelen. Voor 2026 ontvangen we een specifieke uitkering vanuit de SPUK-regeling Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOAB). De baten en de bijbehorende lasten worden beide in de begroting verwerkt. Het betreft bij dit soort regelingen budgetneutrale wijzigingen: tegenover de extra baten staan dus ook extra lasten. Deze middelen staan los van de reserveonttrekking en hebben daar geen directe relatie mee. De reserveonttrekking betreft de inzet van het "*surplus*" aan vrije reserves, waarbij in totaal circa € 1,2 miljoen wordt ingezet. Dit bedrag is grotendeels afkomstig uit de reserve Maatschappelijke Grote Projecten (€ 423.000) en de reserve Vluchtelingenopvang (€ 511.000).
72.	75	CDA	Vertraging KWC, waar blijkt uit dat er sprake is van vertraging van de bouwplannen van het KWC?	We zijn op hoofdlijnen begonnen en nu stapsgewijs naar een steeds concretere planning toe aan het werken. Zaken als aanbestedingsprocedures, het gemeentelijke proces en het doorrekenen van de financiële optimalisatie op de investering vragen om extra ruimte in deze planning.
73.	75	CDA	Opgenomen middelen huishoudelijke hulp uit WMO volgens meicirculaire 2026 in 2029 en 2030. Waar zijn deze bedragen op gebaseerd?	Deze bedragen zijn één op één afkomstig uit de meicirculaire 2026. Het is een maatregel om de eigen bijdrage te verhogen. Het kabinet Jetten wil een deel van de doelgroep zelf de zorg laten regelen in plaats van via gemeenten. Dit gaat om € 1,7 mln. Dit is nog niet definitief besloten door het Rijk en onderdeel van gesprek. Vooruitlopend hebben ze al wel een uitname uit het gemeentefonds begroot op basis van deze plannen. Er blijft wel een vangnet voor mensen die het niet zelf kunnen regelen en betalen, hier staat een plus van € 526.000.
74.	75	D66	Verlaging subsidieplafond. Welke organisaties ondervinden hiervan mogelijk de gevolgen?	Zie vraag 76 onder b.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
75.	75	PvdD	Voor 2028-2030 baten van in totaal 4 miljoen onder de noemer vertraging nieuwbouw KWC, waar komen die vandaan? Verklaring p76 is vaag omdat vertraging altijd leidt tot hogere bouwkosten, of is de gebruiksduur verlengd?	De realisatie van de nieuwbouw van het KWC loopt vertraging op. Hierdoor schuiven de financiële gevolgen van de investering door naar latere jaren, waardoor de kapitaallasten in 2030 tijdelijk lager uitvallen dan eerder geraamd. Daarnaast ontstaat in 2028 en 2029 een financieel voordeel doordat de kosten voor de tijdelijke huisvesting van het KWC worden geactiveerd. Deze kosten waren oorspronkelijk opgenomen in de reguliere exploitatie. Omdat zij direct samenhangen met de realisatie van de nieuwbouw, mogen zij conform de geldende financiële voorschriften ook toegerekend worden aan de investering. Hierdoor worden de kosten niet in één keer ten laste van de begroting gebracht, maar verdeeld over de gebruiksduur van de nieuwbouw. Dit leidt in 2028 en 2029 tot lagere lasten.
76.	75 tot 76 en 167 tot 168	CvN	**Verlaging van het subsidieplafond** a. Welke berekening of onderbouwing ligt ten grondslag aan de verlaging van het subsidieplafond met € 100.000 in 2027? Op welke subsidieprogramma's of budgetten is deze verlaging gebaseerd? b. Welke subsidieontvangers worden naar verwachting geraakt, en wat is per organisatie het financiële effect? Als dat nog niet bekend is: wanneer en op welke wijze wordt dit bepaald, en wordt de raad daarover vooraf geïnformeerd? c. Welke activiteiten of voorzieningen worden van subsidie naar een overeenkomst overgezet, en om welke bedragen gaat het? d. Vallen deze activiteiten daarmee buiten het subsidieplafond dat de raad vaststelt?	a. De verlaging komt voort uit de structurele bezuiniging op subsidies uit het coalitieakkoord: € 100.000 in 2027, oplopend naar € 150.000 vanaf 2030. Het is een taakstelling, geen berekening per subsidie. b. In 2027 wordt niet gekort op bestaande subsidies; de ruimte ontstaat doordat hogere aanvragen en nieuwe middelen niet worden ingezet. Welke organisaties door de resterende opgave worden geraakt, werken we uit richting de Kadernota 2028. De raad wordt daarover vooraf geïnformeerd en kan keuzes maken. c. In 2027 worden geen subsidies omgezet naar een overeenkomst. d. Als activiteiten of voorzieningen worden omgezet van subsidie naar een overeenkomst dan wordt het subsidieplafond met dat bedrag verlaagd.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
77.	75 tot 76, 79 en 102	CvN	**Kapitaallasten en risico nieuwbouw KWC** a. Wat zijn de jaarlijkse kapitaallasten van de nieuwbouw KWC, inclusief de geactiveerde kosten van de tijdelijke huisvesting, in 2031 en 2032? b. Hoeveel hoger of lager zijn deze kapitaallasten dan in de vorige raming? c. Volgens de begroting is nog geen definitieve investeringsraming voor de nieuwbouw KWC beschikbaar. • Is het financiële risico daarvan opgenomen in de risicoparagraaf, en zo ja, waar en voor welk bedrag? • Volgens welke criteria wordt bepaald welke risico's in de risicoparagraaf worden opgenomen?	De raad wordt uiterlijk eind dit jaar geïnformeerd met een informatienotitie over de financiële consequenties van de nieuwbouw van het KWC. Daarbij zal onder meer worden ingegaan op: • de geraamde kapitaallasten in 2031 en 2032, inclusief de geactiveerde kosten van de tijdelijke huisvesting; • de verschillen ten opzichte van eerdere ramingen; • de actuele stand van zaken van de investeringsraming; • de eventuele financiële risico's en de wijze waarop deze worden betrokken bij de risicobeoordeling. In deze informatienotitie wordt tevens toegelicht op basis van welke criteria risico's worden opgenomen in de risicoparagraaf en welke risico's daarbij relevant worden geacht voor de nieuwbouw van het KWC. Daardoor kan de raad beschikken over de meest actuele informatie voordat hierover verdere besluitvorming plaatsvindt.
78.	76	CU	Hoe wordt de verlaging van het subsidieplafond €100.000, gerealiseerd en welke afspraken zijn hierover gemaakt met de subsidie ontvangende partijen?	Zie het antwoord op vraag 76 onder b
79.	76	D66	Loon- en prijsontwikkeling; Vraag: geldt dit ook voor het prijspeil van de ver-nieuwbouw van het KWC?	Nee, de algemene prijsindex die in de begroting wordt gehanteerd, is niet van toepassing op de ver- en nieuwbouw van het KWC. Voor deze investering wordt gebruikgemaakt van een specifieke prijsindex die aansluit bij de ontwikkelingen in de bouwkosten voor onderwijshuisvesting. Hierdoor wordt de kostenraming van het KWC afzonderlijk geïndexeerd op het moment dat we u de definitieve kredietaanvraag voorleggen.
80.	76	PRO	Vanaf 2027 wordt € 100.000 bespaard op het subsidieprogramma. Welke criteria en kaders worden gehanteerd bij de invulling van deze besparing en hoe wordt getoetst of de keuzes bijdragen aan de doelstellingen rond sociale basis en sociale verbinding?	Zie het antwoord op vraag 76.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
81.	77	CDA	Wat is de technische onderbouwing voor het laten vervallen van de reserve voor grote maatschappelijke opgaven? Dit budget is oa voorzien voor toekomstige uitgaven Onderwijshuisvesting.	De reserve voor Maatschappelijke Grote Projecten had oorspronkelijk een omvang van circa € 1 miljoen. Daarvan heeft de raad bij de instelling bij de Begroting 2026 € 573.405 ingezet voor de uitbreidingsopgave West en daarmee voor concrete uitgaven aan onderwijshuisvesting. Op het resterende bedrag ligt geen concrete bestedingsclaim. Daarom is voorgesteld dit binnen de geldende voorwaarden te betrokken bij het "*surplus*" van de vrij besteedbare reserves. Met deze begroting geven we invulling aan meerdere grote opgaven voor de stad, waaronder structureel ongeveer € 1 miljoen voor wegen. Toekomstige investeringen waaronder onderwijshuisvesting vragen om structurele begrotingsruimte, die via de reguliere begrotings- en investeringssystematiek integraal kan worden afgewogen. Een incidentele reserve is daarmee niet langer noodzakelijk.
82.	77 & 168	CDA	Verlaging subsidieplafond van 100K tot 150K in 2030; kunnen wij een overzicht ontvangen van de partijen die nu subsidie ontvangen? Incl het bedrag dat deze partijen ontvangen?	Ja. In de bijlage is een overzicht opgenomen van de subsidies die in 2026 binnen het subsidieprogramma zijn verleend, per ontvanger en bedrag. (ter overweging – bijlage bij vraag 82.xlsx)
83.	79	CDA	Redactioneel: Waarom wordt in onze begroting nog de oude naam van hét KWC gehanteerd?	Hét KWC is de gestileerde naam van de school – het beeldmerk. Net als de school zelf gebruiken wij in lopende teksten 'het KWC' als we naar de school verwijzen.
84.	79	CDA	Klopt het dat we wel investeren in KWC en dus niet in Blink/ONS Molenzicht en brede school west?	We voeren de uitvoeringsagenda van het IHP uit. Daarin staat, naast het KWC ook het optoppen van de Brede School West wat nu in voorbereiding is. Het haalbaarheidsonderzoek Blink/ONS wordt dit najaar afgerond.
85.	79	CDA	Welke afspraken zijn er met het KWC over de planning en bouwwerkzaamheden gemaakt?	Met het KWC en de gemeente zijn o.l.v. de gezamenlijk aangestelde bouwmanager gestart met de voorbereiding. Een gedetailleerde planning is onderdeel van de stukken. Deze zal per fase worden herijkt.
86.	79	CDA	Voorziene uitgaven in inventaris salaamander? Is dat noodzakelijk of kan dit ook uitgesteld worden?	Indien de inventaris in goede staat is, wordt de vervanging uitgesteld.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
87.	79	CU	Er staan 3 bedragen voor KWC investeringen genoemd. Deze tellen op tot ca 40m. De investeringen voor het KWC worden inmiddels op ca 60m geraamd. Waarom is hier dan 'slechts' 40m geraamd? *Mocht u deze vraag als een bestuurlijke vraag aanmerken dan zal deze vraag bij de behandeling van de begroting in de commissievergadering worden gesteld.*	De in de begroting opgenomen bedragen voor het KWC zijn gebaseerd op de investeringsramingen zoals vastgesteld in het IHP, het Integraal Huisvestingsplan voor onderwijshuisvesting. Deze bedragen vormen de huidige grondslag voor de meerjarenbegroting. Bij de definitieve kredietaanvraag wordt een geactualiseerd investeringsbedrag aan uw raad voorgelegd. Daarbij worden onder meer de op dat moment geldende indexeringen en eventuele andere actualisaties verwerkt. Hierdoor kan het uiteindelijke krediet afwijken van de bedragen die momenteel in de begroting zijn opgenomen.
88.	79	CU	De exploitatielasten van het KWC zijn uitgesteld en uit de begroting van 2030 gehaald. Is het met dat uitstel niet logischer om ook investeringen in 2030 te verwachten?	Ja, dat is logisch. Bij de definitieve kredietaanvraag leggen we die raming aan u voor.
89.	79	PvdD	Investeringen op de nieuwbouw KWC van in totaal 41 miljoen voor de jaren 2027-2029, maar ik heb ook een bedrag van 60 miljoen gehoord. Wat is het juiste bedrag?	Zie de beantwoording bij vraag 87.
90.	82	CDA	Zetten we op het gebied van versterkte participatie niet langer in op Platform Culemborg? (Zie pag 16 begroting vorig jaar)	De gemeente blijft inzetten op digitale participatie als aanvulling op fysieke participatievormen. Eind februari 2027 loopt het contract met de huidige leverancier van Platform Culemborg af. Omdat het contract in de afgelopen jaren meerdere keren is verlengd, is een nieuwe inkoopprocedure nodig. Daarom verkennen wij momenteel de markt voor digitale participatieplatforms. Op basis van deze verkenning wordt een afweging gemaakt welke oplossing het beste aansluit bij de wensen en behoeften van de gemeente.
91.	90	PvdD	De kosten van de ambtelijke organisatie stegen 2025-2027 met meer dan 10% en blijven in de raming 2027-2030 gelijk. Is er een beleidsmatige reden voor deze trendbreuk?	Er is geen sprake van een beleidsmatige trendbreuk, dit heeft te maken met de manier waarop een gemeente begroot. Voor 2027 zijn de kosten van de ambtelijke organisatie geïndexeerd met 2,5%. Vanaf 2028 begroten we net als voor alle andere begrotingsposten op basis van "constante prijzen" en worden geen aanvullende prijs- en loonstijgingen in de meerjarenraming verwerkt. Deze systematiek wordt ook toegepast bij de raming van onze inkomsten uit het gemeentefonds.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
92.	98	PvdD	Wat verklaart de stijging van 3.5 miljoen in baten in 2027 in vergelijking met 2026? Het accres van de meicirculaire is 2.6 miljoen.	Onder deze post vallen aanzienlijk meer inkomstenbronnen dan alleen het accres. Hieronder worden onder meer de overige onderdelen van het gemeentefonds, de OZB-opbrengsten, de parkeerbaten enz. verantwoord.
93.	98	PvdD	Waarom worden stortingen reserves en onttrekkingen reserves in 2026 opgeteld terwijl ze tegengesteld zijn?	De € 1,2 miljoen is in het overzicht van 2026 gepresenteerd als een storting, terwijl dit feitelijk een onttrekking aan de reserve betreft. Dit vloeit voort uit het raadsbesluit over het jaarrekeningresultaat 2025. Rekenkundig zijn de bedragen juist, maar de presentatie in het overzicht tussen onttrekkingen en stortingen is niet juist. Dit zullen we in de volgende rapportage corrigeren.
94.	99	CDA	Waar is de onderbouwing voor de groeiende uitgaven (235K oplopend tot 506k) voor het beheerplan gemeentelijk vastgoed?	In deze begroting zijn aanvullende middelen opgenomen voor de actualisatie van de beheerplan gemeentelijke vastgoed. Over de besteding van deze middelen informeren wij uw raad bij het aanbieden van de geactualiseerde beheerplan gemeentelijk vastgoed, naar verwachting in het eerste kwartaal van 2027.
95.	99 tot 100 en 111 tot 116	CvN	**Onderzochte alternatieven voor de OZB-systematiek** a. Welke alternatieven voor de gewijzigde OZB-systematiek zijn ambtelijk onderzocht, bijvoorbeeld het schrappen, vertragen of versoberen van uitgaven, of een tijdelijke demping uit de algemene reserve? b. Kunt u de analyse van deze alternatieven, inclusief de bedragen, aan de raad verstrekken?	De OZB-aanpassing is onderdeel van het totale pakket om het financiële perspectief structureel in evenwicht te brengen. Bij het opstellen van de begroting is breed gekeken naar de beschikbare financiële ruimte en naar mogelijke ombuigingen die nu al verantwoord zijn of die via een zorgvuldig ombuigingsproces kunnen worden uitgewerkt. Daarbij is ook gekeken naar de inzet van het “*surplus*” van de reserves, een realistische raming van de onderuitputting van kapitaallasten en beleidsmatige maatregelen uit het coalitieakkoord, zoals de verlaging van het subsidieplafond. Er is geen afzonderlijke ambtelijke analyse opgesteld waarin alternatieven voor de OZB-aanpassing zijn doorgerekend. De OZB-aanpassing is nodig om het negatieve effect van de Meicirculaire 2026 en de gemeentefondssystematiek structureel op te vangen. De bestaande OZB-systematiek is in het licht van deze ontwikkelingen financieel niet langer houdbaar.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
96.	99 tot 100 en 111 tot 116; nj. rap. p. 32	CvN	Effect van de gewijzigde OZB-systematiek a. Kunt u de stijging van de OZB-opbrengst woningen in 2027 (van € 5.921.000 naar € 6.606.000) uitsplitsen naar indexatie (2,5%), groei van de woningvoorraad en het effect van de gewijzigde WOZ-systematiek? b. Volgens de najaarsrapportage valt de OZB-opbrengst in 2026 al € 344.000 hoger uit dan begroot. Gaat de uitsplitsing in de eerste deelvraag uit van de begrote opbrengst 2026 (€ 5.921.000) of van de verwachte werkelijke opbrengst 2026? Kunt u de uitsplitsing voor beide uitgangspunten geven? c. Wat betekent de gewijzigde systematiek in 2027 in euro's voor woningen met een WOZ-waarde van € 300.000, € 400.000, € 500.000 en € 600.000, vergeleken met een situatie waarin alleen met 2,5% wordt geïndexeerd? d. Hoe groot is de korting op de algemene uitkering als gevolg van de bovengemiddelde WOZ-stijging in Culemborg? Is de extra OZB-opbrengst door de gewijzigde systematiek gelijk aan, hoger dan of lager dan die korting, gelet op de stelling dat deze ontwikkeling "per saldo geen materieel effect" heeft (begroting p. 100)?	a. De geraamde opbrengst was € 5.945.000 (Begroting 2026, jaarschijf 2027). Indexatie met 2,5% bedraagt € 149.000. De mutatie van de woningvoorraad bedraagt € 20.000. Voor compensatie van de uitname uit het gemeentefonds is € 492.000 nodig. Dat geeft in totaal een geraamde opbrengst van € 6.605.000 (Begroting 2027 OZB woningen) b. De uitsplitsing in vraag a begint met de begrote opbrengst OZB woningen uit de begroting 2026, jaarschijf 2027. Deze raming was € 5.945.000. Zie bladzijde 139 van de begroting 2026. c. Voor woningen met een WOZ waarde tussen de € 300.000 - € 600.000 stijgt de OZB als gevolg van de gewijzigde systematiek tussen € 21,5 (bij € 300.000) en € 43 (€ 600.000) per jaar. d. De korting is in 2027 € 696.000, hiervan is € 492.000 gerelateerd aan woningen en € 203.000 aan niet-woningen. Wat er meer wordt opgelegd aan OZB-opbrengsten is gelijk aan de korting in de algemene uitkering van het gemeentefonds, per saldo verloopt dit budgetneutraal voor de begroting.
97.	100	D66	De OZB-opbrengsten stijgen over de jaren ’27-’30 van € 20 k naar € 367 k. Is deze stijging alleen te verklaren uit de uitbreiding van de woningvoorraad of zijn er andere bronnen, zo ja welke?	De raming van de OZB opbrengsten stijgen als gevolg van 2,5% indexatie, mutatie woningvoorraad en het compensatie effect woz- ontwikkeling gemeentefonds. Zie verder het antwoord op vraag 96.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
98.	107	CU	Er wordt gewerkt aan beleid voor veilig en ethisch gebruik van AI. Wordt dit beleid in regionaal verband ontwikkeld of per gemeente?	We hebben al richtlijnen voor het gebruik van AI en werken de komende tijd aan AI-geletterdheid van de medewerkers. Dit doen wij samen met de bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe. Dit houdt verband met de gezamenlijke Chief Information Security Officer (CISO) voor de gemeenten Tiel, West-Betuwe en Culemborg. Het beleid wordt wel afzonderlijk door iedere gemeente vastgesteld en uitgewerkt.
99.	111	CU	Er wordt verwezen naar de uitgangspunten in het coalitieakkoord voor de OZB-systematiek: 'De ozb-systematiek wordt aangepast. De ozb wordt niet gebruikt om tekorten op andere beleidsterreinen af te dekken. Maar door de rekenregels van het Rijk sluit onze systematiek van de WOZ niet meer aan bij de ontwikkeling van het Gemeentefonds. Niets doen zou grote invloed hebben op onze financiën en daarmee op de gemeentelijke voorzieningen die inwoners direct raken. Daarom voelen we ons genoodzaakt om deze systematiek aan te passen, waardoor inwoners de komende jaren helaas meer gaan betalen.' Daarnaast wordt op p112 genoemd dat de OZB opbrengst uit de begroting van 2026 verhoogd wordt met 2,5%. De geraamde OZB opbrengst neemt in 2027 met 685k toe. • Welk deel hiervan is ter dekking van de missende inkomsten uit het gemeentefonds? • Is stijging in de OZB uitsluitend ter dekking van gemiste inkomsten uit het gemeentefonds, of wordt er toch meer OZB geheven ter dekking van uitgaven?	Zie het antwoord op vraag 96.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
100.	111	CU	Betreft de extra OZB opbrengst in 2027 compensatie voor terugval van opbrengsten uit het gemeentefonds irt OZB per 2027, of ook compensatie voor OZB die structureel minder geheven werd dan 'het gemeentefonds' veronderstelde.	De raming van de OZB-opbrengsten in 2027 bestaat uit het verhogen van de opbrengsten als gevolg van: Indexatie 2,5%, een verwachte toename van de woningvoorraad en het compensatie van het effect van woz-ontwikkeling op de algemene uitkering. Zie ook het antwoord op vraag 96.
101.	111	PvdD	Gaat de ozb met 2.5% omhoog wel of niet, er zijn immers ook 150-200 woningen bij gekomen die bijdragen aan de OZB-opbrengst.	De OZB opbrengsten gaat met 2,5% indexering omhoog, daarnaast is in de raming van de opbrengst rekening gehouden met de mutatie woningvoorraad. Ook zijn de OZB opbrengsten verhoogd als gevolg van het compensatie effect woz-ontwikkeling op de algemene uitkering. Zie verder het antwoord op vraag 96.
102.	121	PvdD	Risico's: klimaatschade is hier niet meegenomen, terwijl de schade in Nederland richting 2050 kan oplopen tot zo'n 78 tot 173 miljard euro, afhankelijk van hoe sterk het klimaat verandert en hoeveel er in adaptatie wordt geïnvesteerd. Waarom niet?	In de begroting zijn op meerdere plaatsen structurele maatregelen en budgetten opgenomen voor klimaatadaptatie, waterbeheer, groenbeheer, riolering en crisisbeheersing (zie ook het antwoord op vraag 106). Daarmee worden de voorzienbare klimaateffecten zoveel mogelijk verwerkt in reguliere exploitatie, investeringen en beheerplannen. Voor rampen en calamiteiten is een generiek risico opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen.
103.	121	PvdD	Risico's: Verontreinigde grond/sanering 75-300 (x1000 eur). Wordt hier de sanering van de bouwgrond Perron C in meegenomen?	De risico's uit de grondexploitaties worden meegenomen in de risico-analyse van de grondexploitaties. De dekking daarvoor is de reserve grondexploitaities. Hierover wordt gerapporteerd in het MPG. In de risicoparagraaf van de gemeentebegroting en het bijbehorende weerstandsvermogen wordt dus geen rekening gehouden met de sanering van de bouwgrond van het stationskwartier. Overigens is de sanering van de bouwgrond van Perron C de verantwoordelijkheid van de ontwikkelaar.
104.	122	PRO	Waarom wordt bij netcongestie, een onzeker risico, geen bandbreedte gehanteerd zoals bij andere risico's (8 en 9)?	We hebben ervoor gekozen het risico zo goed mogelijk te berekenen op één bedrag van € 2 miljoen. Er zijn nog onvoldoende ervaringscijfers beschikbaar om een betrouwbare onder- en bovengrens vast te stellen. De effecten van netcongestie op onze begroting zijn nog sterk afhankelijk van landelijke netuitbreiding, ACM-prioritering, keuzes van Liander en de voortgang van individuele projecten.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
105.	122	PvdD	Over risico's rechtszaken: aanspraak derden kost de gemeente 2500 euro eigen risico per zaak. Is het Voorzorgsbeginsel geitenboerderijen hierin een risico (dus rechtszaak bij gezondheidsproblemen inwoners)?	Het eigen risico geldt voor vermogensschade bij wettelijke aansprakelijkheid. Het risico 'aanspraken derden' gaat over alle ruimtelijke plannen en besluiten, waardoor schade kan ontstaan aan derden. Het voorzorgsbeginsel valt hier dus ook onder.
106.	122	PvdD	Schone veilige stad: risico 30%. Dat vinden we erg laag, met kans op hitteschade, overstromingen, zware regenval. Hoeveel geld gaat er naar preventie hiervan: faciliteren van koelte/schaduwplekken, betere afwatering, bomen, groen dat water vasthoudt etc?	Bij de vaststelling van het Water- en rioleringsprogramma 2025-2029 heeft de raad besloten om vanuit het exploitatiebudget riool jaarlijks een vast bedrag van € 75.000 te reserveren voor klimaatadaptieve maatregelen, aansluitend € 46.000 voor de regionale samenwerkingsagenda Water en Klimaat Rivierenland en bij reguliere rioleringsprojecten 10% extra te reserveren. Daarnaast houden we in alle beheerplannen en projecten rekening met preventie. Omdat dit een integraal onderdeel is, zijn hiervoor de bedragen niet afzonderlijk te becijferen.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
107.	122 en 127; nj. rap. p. 34	CvN	Ombuiging Hervormingsagenda Jeugd en risicoparagraaf a. Welk deel van de ombuiging "Invoeren maatregelen Hervormingsagenda Jeugd" (€ 1.400.000 per jaar vanaf 2028) verwacht het college daadwerkelijk te realiseren? b. Hoe verhoudt de opmerking in de najaarsrapportage dat het nog onzeker is of het volledige bedrag vanaf 2028 wordt gehaald, zich tot risico 10 in de risicoparagraaf? Daar wordt voor alle ombuigingen samen uitgegaan van een maximaal risico van € 180.000 en een gewogen risico van € 45.000. c. Wat is het effect op het structurele begrotingssaldo 2028, 2029 en 2030 als de helft van deze ombuiging niet wordt gerealiseerd, en welke structurele dekking is dan nodig?	a. Door een bijstelling van het Rijk en aanvullende taakstellingen bedraagt de ombuiging inmiddels circa € 1,8 miljoen per jaar vanaf 2028. De ombuiging is verwerkt als verlaging van het budget: vanaf 2028 moeten de uitgaven uitkomen op circa € 8,3 miljoen (prijspeil begroting). De maatregelen hebben al effect. In 2025 daalden de uitgaven ten opzichte van 2024 met circa € 1,7 miljoen, tot € 8,6 miljoen. Dat lag dicht bij het niveau van 2028. In 2026 liggen de uitgaven aan jeugdhulp via de huisarts en aan verlengde jeugdhulp na 18 jaar samen nog circa € 0,8 miljoen per jaar lager dan in 2024. Tegelijk stijgen de totale uitgaven in 2026 weer, door indexatie en door hogere kosten van een klein aantal zeer intensieve trajecten. Of de ombuiging volledig wordt gerealiseerd, is daarom nog onzeker. b. Risico 10 betreft de ombuigingen die sinds de begroting 2025 zijn ingezet en waarvan het grootste deel inmiddels is gerealiseerd. Het risico dat de uitgaven aan jeugdhulp hoger uitvallen dan begroot, ook als de ombuiging Hervormingsagenda Jeugd niet volledig wordt gehaald, is opgenomen in risico 5 (Uitvoering Participatiewet, BUIG, Wmo en jeugd). Daarvoor houden we een gewogen risico van maximaal circa € 1,1 miljoen aan. Ook als de helft van de ombuiging niet wordt gerealiseerd, blijft het weerstandsvermogen ruim voldoende c. Als de helft van deze ombuiging niet zou worden gerealiseerd, is het nadeel circa € 0,9 miljoen per jaar. Het structurele begrotingssaldo wordt dan in 2028 circa € 1,5 miljoen negatief (nu € 0,6 miljoen negatief) en in 2029 circa € 0,5 miljoen negatief (nu € 0,4 miljoen positief). In 2030 blijft het saldo positief, circa € 1,1 miljoen (nu € 2,0 miljoen). In 2028 en 2029 is dan aanvullende structurele dekking nodig van circa € 0,9 miljoen per jaar.
108.	128	PRO	De weerstandsratio bedraagt in het maximale risicoprofiel 1,8 en wordt daarmee als ‘ruim voldoende’ beoordeeld. Bij netcongestie wordt echter zowel in het minimale als maximale risicoprofiel slechts €400.000 meegenomen, gebaseerd op 20% kans en €2 miljoen financieel effect. Waarom wordt voor dit risico in het maximale scenario geen hogere kans of grotere financiële impact gehanteerd?	Zie het antwoord op vraag 104.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
109.	129	CU	U wilt een schuldquote onder de 90%. Dat gaat u realiseren. Tegelijkertijd stijgt de netto schuldquote de komende vier jaar van 49% naar 67%. Vindt u deze stijging gewenste situatie? *Mocht u deze vraag als een bestuurlijke vraag aanmerken dan zal deze vraag bij de behandeling van de begroting in de commissievergadering worden gesteld*	Deze vraag merken wij aan als een bestuurlijke vraag.
110.	129	CU	De netto schuldquote loopt op. Op p79 werd voor het KWC 40m krediet geraamd. Is bij de schuldquote gerekend met de 40m van pagina 79? En mag daarmee een verdere stijging van de schuldquote verwacht worden als KWC-plannen concreter zijn?	Bij de berekening van de netto schuldquote is rekening gehouden met de investering voor het KWC van circa € 40 miljoen. Deze investering is in de meerjarenbegroting verdeeld over de jaren 2027 tot en met 2029: circa € 8,1 miljoen in 2027, € 17,3 miljoen in 2028 en € 15,5 miljoen in 2029. De huidige schuldquote houdt daarmee al rekening met de geraamde KWC-investering. Als de plannen verder worden uitgewerkt en de uiteindelijke investering hoger uitvalt dan de huidige raming, kan de netto schuldquote verder oplopen.
111.	129	CU	De solvabiliteitsratio wordt op de lange termijn tussen de 25% en 40% geraamd. Klopt het dat in de huidige prognoses nog met een relatief laag aandeel aan leningen voor het KWC wordt gerekend? Hoe komt de solvabiliteitsratio uit als de investeringen voor het KWC oplopen naar 60m per 2029?	De solvabiliteitsratio van 25% tot 40% is een financiële streefwaarde voor de langere termijn. In de huidige prognoses is al rekening gehouden met een oplopende leningportefeuille. Deze is gebaseerd op de investeringen zoals die per programma zijn opgenomen onder het kopje *'Wat gaan we investeren?'*. Voor het KWC is in de meerjarenbegroting rekening gehouden met investeringen van circa € 8,1 miljoen in 2027, € 17,3 miljoen in 2028 en € 15,5 miljoen in 2029. Deze bedragen zijn gebaseerd op eerdere berekeningen. Er is nog geen definitieve investeringsraming; de uiteindelijke omvang kan daarom nog wijzigen. De ontwikkeling van de solvabiliteitsratio is daarmee al gebaseerd op een oplopende financieringsbehoefte. Een investering van € 60 miljoen voor het KWC is op dit moment echter nog geen vastgesteld uitgangspunt. De gevolgen daarvan voor de solvabiliteitsratio kunnen pas betrouwbaar worden berekend zodra de definitieve investeringsomvang en financieringswijze bekend zijn.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
112.	132	PvdD	Actualisatie groenbeheer in 2026: • wordt de klepelmaaier (vernietigt waardevol groen en insecten) en draadmaaier (laat microplastics in de natuur achter) uitgefaseerd? • Wordt er gekeken naar natuurvolgend beheer, waarbij rekening gehouden wordt met het niet verstoren van dieren tijdens broedseizoen, voldoende drachtplanten gedurende vroege lente-laat in de herfst, behoud van organisch materiaal, minder strak maaien en snoeien (grasvelden, bermen en plantsoenen krijgen de ruimte om te bloeien, waardoor insecten en vogels meer voedsel en schuilplekken vinden).	• Nee, dit wordt niet uitgefaseerd. Er zijn op dit moment geen goede en haalbare alternatieven om dit werk uit te voeren. De klepelmaaier wordt alleen op slecht bereikbare plekken ingezet. We maaien gefaseerd waarbij op meerdere plekken het gras blijft staan. Zie ook de antwoorden op de eerdere art 35 vragen van de PvdD van kantmaaiers met plastic draad. • Ja, bij de start van de groenwerkzaamheden wordt het hele jaar flora- en faunachecks uitgevoerd.
113.	136	PRO	Te lezen is: “We zetten ons in voor het behoud van een voldoende en gevarieerd aanbod en de verdere implementatie van “natuurlijk spelen”. Er moeten bewuste keuzes worden gemaakt. De prioriteit gaat naar het in stand houden van de bestaande, veel gebruikte speelplekken. Dat betekent dat we kleinere, minder gebruikte speelplekken moeten opheffen. In 2027 zullen vijf speelplekken worden omgevormd in overleg met de buurt.” • Wat wordt er bedoeld hier met opheffen en wat met omvormen? • Hoe rijmt dit zich met de inzet om bewoners de mogelijkheid te geven zelf ook bij te dragen aan behoud en instandhouding van de speel/ontmoetingsplek in hun buurt waar voor de komende drie jaar budget voor is?	• Opheffen betekent dat alle speeltoestellen worden verwijderd. Deze worden alleen verwijderd als ze onveilig zijn. Met omvormen bedoelen we dat de speelplek niet meer ingericht wordt met speeltoestellen, maar een andere inrichting krijgt. Dat doen we altijd met de omliggende buurt. • Als een buurt zelf bijdraagt aan behoud en instandhouding is dat altijd bespreekbaar, daar is het extra budget ook voor bedoeld. Hierbij kijken we ook naar de beste organisatievorm van de buurtvereniging o.i.d.. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat een buurt zelf een toestel koopt en onderhoud. Vanuit algemeen belang en als grondeigenaar zullen we dan wel voorwaarden meegegeven zoals waaraan een toestel moet voldoen en wat er gebeurt als een toestel niet onderhouden wordt.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
114.	161	CU	Waarschijnlijk een typfout. Is het vreemd vermogen van Stichting Accommodatiebedrijf Culemborg positief of negatief? (Waarde 2026 wordt positief weergegeven, 2027 negatief.)	Dit is inderdaad een tikfout. Het totale vreemd vermogen van Sabc bedraagt € 3.447.
115.	174	CDA	Waarom is er geen rekening gehouden met prijs/loonontwikkeling van ambtelijke organisatie vanaf 2027?	Zie ook het antwoord op vraag 91. Dit heeft te maken met de manier waarop een gemeente begroot. Voor 2027 zijn de kosten van de ambtelijke organisatie geïndexeerd met 2,5%. Vanaf 2028 begroten we net als voor alle andere begrotingsposten op basis van “constante prijzen” en worden geen aanvullende prijs- en loonstijgingen in de meerjarenraming verwerkt. Deze systematiek wordt ook toegepast bij de raming van onze inkomsten uit het gemeentefonds.
116.	174	CDA	Klopt het dat de omvang van de voorziene uitgaven de komende jaren fors hoger liggen dan de voorziene uitgaven, wanneer je deze vergelijkt met de jaarbedragen in de begroting van vorig jaar? Bijvoorbeeld 120,2 miljoen nu aan lasten begroot 2027 in vergelijking met begroot bedrag lasten van 108,9 miljoen voor 2027 in begroting van vorig jaar((ca 12 miljoen verschil) 118,6 begroot 2028 was 105,9 miljoen (vergelijk pagina 202 begroting van vorig jaar) 115,7 begroot 2029 was 106,7 miljoen 116,3 begroot 2030	Het klopt dat de in deze begroting opgenomen lasten hoger zijn dan de lasten die voor dezelfde jaren in de vorige begroting waren geraamd. Uit het vergelijken van afzonderlijke jaarschijven uit verschillende begrotingen kan echter niet zonder meer worden geconcludeerd dat de uitgaven structureel met bijvoorbeeld € 12 miljoen zijn gestegen. Begrotingen worden jaarlijks tussentijds in de voor- en najaarsrapportage geactualiseerd op basis van nieuwe ontwikkelingen, gewijzigde rijksbijdragen, prijs- en volumeontwikkelingen en beleidsbesluiten. Tegenover extra lasten staan daarbij ook extra baten. Zo ontvangen we bijvoorbeeld geoormerkte middelen, taakmutaties, gebundelde uitkeringen en specifieke uitkeringen, zoals CDOKE-middelen en SPUK-regelingen. Hierbij moet gedacht worden aan specifieke middelen voor klimaat- en energiebeleid, de Regio Deal, de lokale aanpak van woningisolatie, inburgering onderwijsachterstandenbeleid, gebundelde uitkering. De regelingen leiden zowel aan de baten- als aan de lastenkant tot fors hogere ramingen. De ontwikkeling van de lasten moet daarom in samenhang met de baten en de inhoudelijke ontwikkelingen worden beoordeeld. Het verschil tussen de jaarschijven van beide begrotingen kan zonder nadere analyse niet worden aangemerkt als een stijging van de structurele uitgaven.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
117.	176 tot 178	CvN	Grondslag voor de vrijval van reserves a. Op welke bepaling uit het BBV of welke notitie van de Commissie BBV baseert het college het aanmerken van de vrijval van zes bestemmingsreserves (€ 1.211.000) als structureel dekkingsmiddel? b. De begroting verwijst naar de mogelijkheid om maximaal 10% van het surplus van de algemene reserve structureel in te zetten. Kunt u de berekening geven van het surplus per 1 januari 2027 en van dat maximum van 10%? c. Is deze werkwijze met de provincie als toezichthouder besproken of door de provincie beoordeeld? Zo ja, kunt u de betreffende correspondentie aan de raad verstrekken?	a. De mogelijkheid om het *"surplus"* van vrij aanwendbare reserves structureel in te zetten is gebaseerd op de notitie *Structurele en incidentele baten en lasten* van de Commissie BBV. Sinds 1 januari 2024 kunnen gemeenten onder voorwaarden jaarlijks maximaal 10% van het "surplus" structureel inzetten als dekkingsmiddel. De zes bestemmingsreserves waarop geen concrete bestedingsclaim rust, zijn meegenomen in de berekening van de beschikbare buffers. In 2027 wordt hiervan € 1.210.511 structureel ingezet. b. Per 1 januari 2027 bedraagt het totaal van de beschikbare reserves € 14.513.254. Het maximale bedrag van 10% bedraagt daarmee € 1.451.325. De voorgenomen inzet van € 1.210.511 blijft binnen deze ruimte. c. We hebben het advies om de toepassing vooraf met de provincie af te stemmen zorgvuldig gevolgd. De berekening en onderbouwing zijn ambtelijk voorgelegd aan de provincie. De eerste beoordeling en controle zijn positief: de provincie heeft ambtelijk aangegeven dat de berekeningen correct zijn uitgevoerd en toegelicht, onze ambtelijk contactpersoon ziet geen reden om hier niet mee akkoord te gaan. Dit is geen formeel toezichtsbesluit. Het formele oordeel van de provincie maakt onderdeel uit van de integrale beoordeling van de begroting en het meerjarenperspectief. Het formele toezichtsbesluit wordt gericht aan de raad.
118.	179	CDA	Boomzorg; eerder is er bezuinigd op zorg en onderhoud aan fruitbomen. Klopt het dat wordt voorgesteld deze bezuiniging nu weer terug te draaien? Waarom maakt dit bedrag geen onderdeel uit van beheerplan groen?	In de Ombuigingsoperatie is in beeld gebracht welke mogelijkheden er zijn om te bespraren op fruitbomen en andere onderhoudsintensieve bomen. Die ombuigingsmogelijkheden zijn uitgewerkt in de Ombuigingsgids, maar niet ingezet in de begroting. Er is dus geen sprake van het terugdraaien van een ombuiging. De boomzorg maakt onderdeel uit van het beheerplan Groen 2027- 2030.
119.	182	CU	De precariobelasting blijft voor de komende jaren op 960k staan. Wat is de reden dat hier de komende jaren geen onttrekkingen op zijn begroot? *Mocht u deze vraag als een bestuurlijke vraag aanmerken dan zal deze vraag bij de behandeling van de begroting in de commissievergadering worden gesteld*	De raad heeft voor de komende jaren geen plannen of voornemens vastgesteld met een dekking uit de reserve precariobelasting. Daarom zijn er geen onttrekkingen op begroot. Na vaststelling van de Najaarsrapportage 2026 wordt hier naar verwachting nog € 100.000 aan toegevoegd, waardoor de reserve uitkomt op € 1,06 miljoen. De reserve is wel meegewogen in de beoordeling van de beschikbare reserves binnen de 10%-regeling. Deze regeling biedt gemeenten onder voorwaarden de mogelijkheid om jaarlijks maximaal 10% van het beschikbare *"surplus"* van de reserves structureel in te zetten als dekkingsmiddel. Hiervoor wordt in deze begroting voorgesteld niet deze, maar andere reserves voor een bedrag van in totaal ongeveer € 1,2 miljoen te benutten.

Nr	Pag	Fractie	Vraag	Antwoord
120.	185	CU	De WOZ waarde van woningen wordt als 5,8 miljoen weergegeven. Is dit geen 5,8 miljard? (idem voor andere WOZ waarden?)	De bedragen in deze tabel zijn overgenomen uit de gegevens die worden gebruikt voor de berekening van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Bij de WOZ-waarde gaat het niet om de totale WOZ-waarde van alle woningen. Voor de verdeling van het gemeentefonds wordt een berekende grondslag gebruikt, waarbij op de WOZ-waarde een formule wordt toegepast: (WOZ-waarde van woningen van eigenaren × 0,8) / 1.000. Daardoor worden bedragen weergegeven die aanzienlijk lager zijn dan de totale WOZ-waarde van het woningbestand. Hierdoor lijkt het alsof sprake is van miljoenen in plaats van miljarden.
121.	189	CDA	Wat vormt in het taakveldenoverzicht de verklaring voor de grote verschillen in voorziene uitgaven voor de volgende vier taakvelden: • 8.2 Grondexploitatie, • 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur en • 6.3 Inkomensregelingen? Bij een vergelijking van deze taakvelden komen wij tot vergelijk van 18,4 miljoen in begroting 2026 naar 24,3 miljoen in 2027.	• Onder 3.2 valt Pavijen en onder 8.2 vallen Lanxmeer en Jan van Riebeeck. Bij de grondexploitaties kunnen de baten en lasten per jaar sterk fluctureren. • In een vergelijking met de begroting (conform de voorjaarsnota 2026) is er voor taakveld 6.3 een toename in de baten en in de lasten van ca 900.000. Dit hangt samen met ontvangen BUIG-middelen en de uitgaven voor uitkeringen die daar tegenover staan.
122.	189	CU	Het begrotingstotaal van 2026 was 108m, van 2027 is dat 120m. De toename is zowel in lasten als baten te zien. Is hier sprake van een administratief effect of wordt in 2027 echt meer besteed dan in 2026.	De stijging van het begrotingstotaal van circa € 108 miljoen in 2026 naar circa € 120 miljoen in 2027 is een combinatie van inhoudelijke ontwikkelingen en technische effecten. Over dergelijke ontwikkelingen besluit de raad in voor- en najaarsrapportages en de jaarstukken. In 2027 zijn daadwerkelijk hogere lasten geraamd, maar daar staan ook hogere baten tegenover. Een deel van de stijging wordt veroorzaakt door extra middelen van het Rijk, zoals geoormerkte middelen, taakmutaties, gebundelde uitkeringen en specifieke uitkeringen. Deze middelen leiden vaak zowel aan de baten- als aan de lastenkant tot een hogere begroting. Daarnaast zijn er prijs- en volumeontwikkelingen en nieuwe of gewijzigde begrotingsramingen. Het verschil van circa € 12 miljoen kan daarom niet worden gezien als € 12 miljoen extra vrije bestedingsruimte of als een vergelijkbare stijging van de structurele uitgaven. De ontwikkeling moet in samenhang met de baten en de inhoudelijke ontwikkelingen worden beoordeeld.